

Paraliza grla

Nezmožnost razpiranja grlenih hrustancev pri vdihu

Besedilo in fotografije: **Emir Mujagić, dr.vet.med.**

Funkcija grla (latinsko larynx) je uravnavanje pretoka zraka pri vdihu in izdihu, nastajanje glasu in preprečitev vstopa hrane in tekočine v dihalno cev (sapnik). Hrustanci dihalne cevi so nadaljevanje hrustancev grla.

Naslovna slika: Puščica kaže normalno razprta grlena hrustanca pri vdihu

Bolezni vzrok

Paraliza grla (laringalna paraliza) je nezmožnost razpiranja enega ali obeh sprednjih grlenih hrustancev pri vdihu, kar povzroči zaporo zgornjih dihalnih poti in oteženo dihanje. Ena od številnih mišic grla (ki je tako kot grlena hrustanca parna) ima nalogo, da se pokriči in razširi grlena hrustanca pri vsakem vdihu. Mišice oživčujeta prav tako parna grlena živca, poškodbe živca ali te mišice pa povzročijo paralizo grla. Paraliza je lahko enostranska ali obojestranska.

Pogosteje se pojavlja pri psih kot pri mačkah. Lahko je prirojena ali pridobljena.

O prirojeni laringalni paralizi največkrat poročajo pri flandrijskih govedarjih, bulterierjih, staffordshirskih bulterierjih, dalmatincih, rottweilerjih, sibirskih huskijih in belih švicarskih ovčarjih.

Psi s prirojeno paralizo grla pokažejo znake že pred enim letom starosti. Pojavljajo se lahko še drugi nevrološki znaki, kot je opotekanje pri hoji, nenormalno razširjen požiralnik (megaezofagus) in zakrnelost mišic spodnjega dela okončin.

O pridobljeni paralizi grla največkrat poročajo pri labradorcih, zlatih prinašalcih, bernardincih in irskih setrih. Znaki se pokažejo pri povprečni starosti desetih let.

Najpogosteje je paraliza grla idiopatska, kar pomeni, da zanjo ne najdemo vzroka. Kljub temu je pred postavitvijo diagnoze potrebno izločiti druge možne vzroke, kot so masa v področju vratu ali prsnega koša, ki pritiska ali razteguje grleni živec, poškodba živca zaradi ugriza v področju vratu ali kirurškega posega (še posebej pri odstranitvi ščitnice).

Vzrok paralize grla so lahko tudi endokrine (kot na primer hipotiroizem – slabše delovanje ščitnice), infekcijske in imunsko sprožene okvare perifernega živčevja. Tudi vnetne ali degenerativne bolezni skeletnih mišic različnega vzroka lahko prizadenejo mišice grla.

Pri idiopatski paralizi grla so spremembe, ki prizadenejo grleni živec, progresivno degenerativne in nevnetne narave. Raziskave kažejo, da je lahko paraliza grla zgodnji znak generalizirane napredujoče nevro-muskularne bolezni, prej kot izolirano stanje. Ugotovljeno je, da se obolenje 2-3 krat bolj

pogosto pojavlja pri samcih kot pri samicah.

Znaki

Znaki prirojene in pridobljene paralize grla so podobni. Zgodnji znaki so spremembe tona pri oglašanju, blago piskanje pri vdihu in želja po zmanjšani aktivnosti. Davljenje, kašljanje, napenjanje na bruhanje, izbljuvanje (regurgitacija) hrane zaradi nenormalno razširjenega požiralnika, težave pri požiranju hrane in vode se pojavijo postopoma. Pri goltanju hrane odprtina grla ni popolnoma zaprta, kar poveča možnost pljučnice zaradi vdihovanja delcev hrane (aspiracijska pljučnica). V kasnejšem poteku bolezni opazimo težave pri dihanju, modrikavost dlesni in jezika zaradi pomanjkanja kisika ter posledično omedlevanje. Pogosto se prizadeti kužki pregreva. Pregrevanje se pojavi kot posledica povečanega dela dihalnih mišic in zmanjšanega oddajanja toplote, zaradi slabšega prehoda zraka skozi dihala. Napredovanje znakov je počasno. Do pojava hude dihalne stiske lahko minejo meseci ali leta.

Klinični pregled

Splošni klinični pregled je večinoma brez posebnosti. V primeru enostranske paralize grla kučka sprehajamo ali z njim na rahlo tečemo, dokler se znaki ne pokažejo. Lahko se pojavijo težave pri vdihu, ki jih ne omili niti dihanje z odprtimi usti. Rahli stranski pritisk grlnega dela vratu vidno poslabša napore pri vdihu.

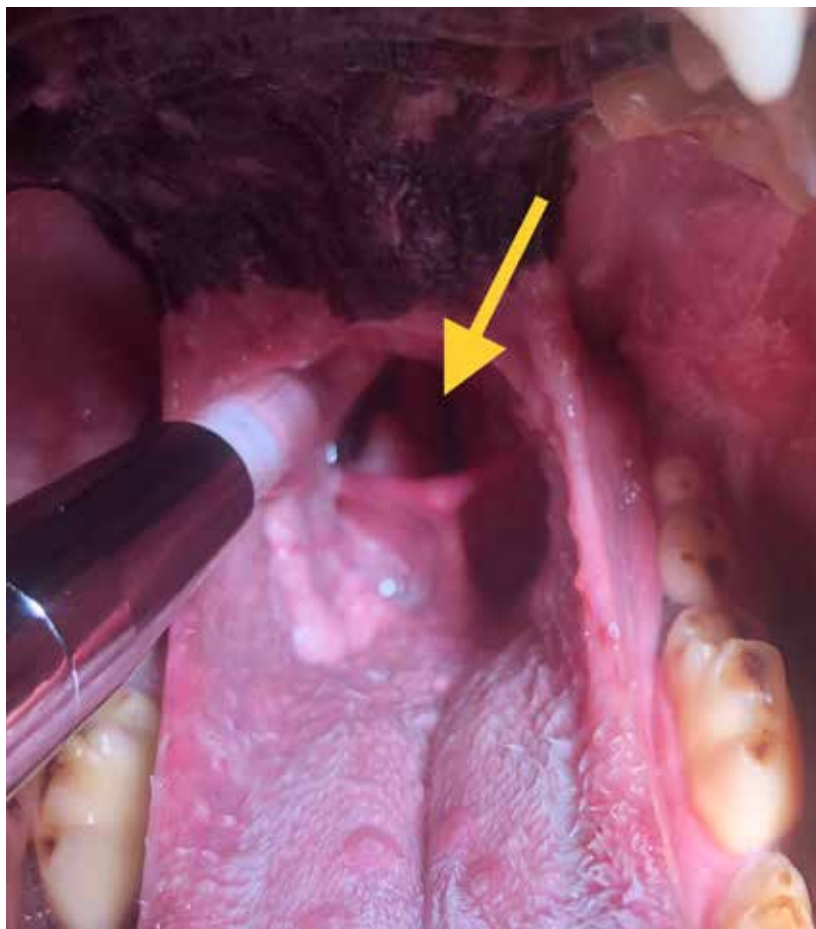
Pri pregledu opravimo laboratorijsko, ultrazvočno, rentgenološko diagnostiko in pregled grla. Pregled grla (laringoskopija) ima statistično visoko senzitivnost (91,6%) in specifičnost (98,5%) pri diagnostiki napredujoče paralize grla. Pregled opravimo v plitvi anesteziji, da lahko ovrednotimo, ali se grlena hrustanca odpirata pri vdihu.

Zdravljenje

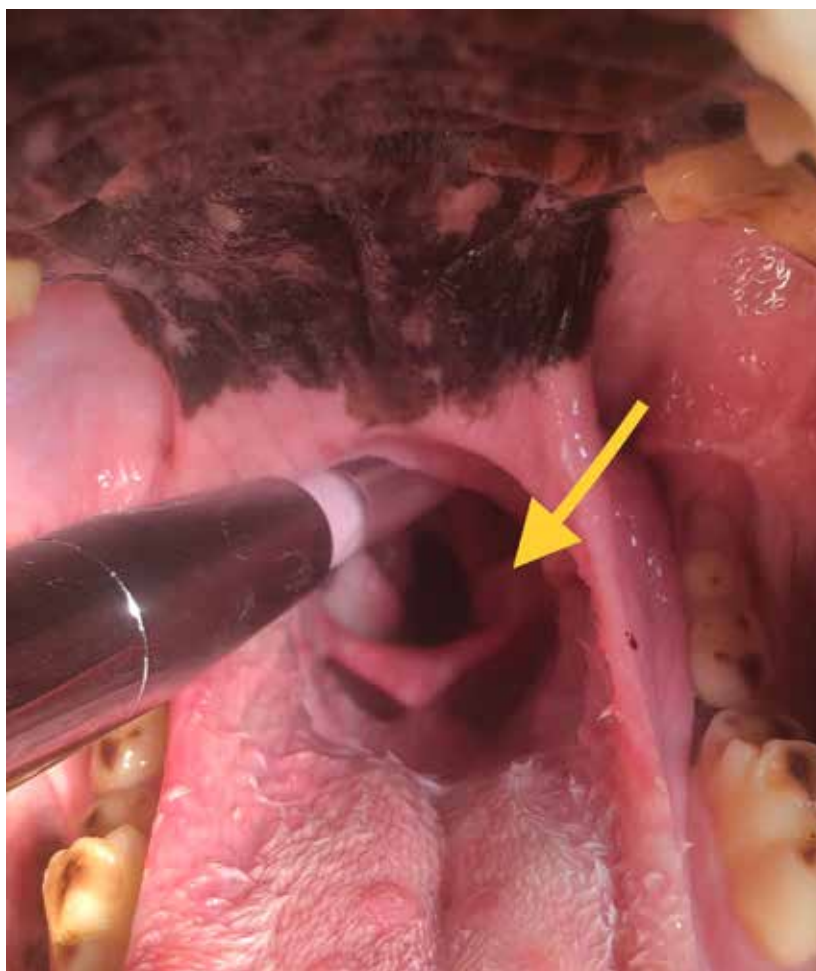
Zdravljenja z zdravili in dodajanja kisika se poslužimo le v urgentnih primerih, in sicer pri pojavu trenutne modrikavosti sluznic zaradi pomanjkanja kisika ali kolapsa pacienta. Kirurška terapija temelji na razširitvi grlene odprtine. To naredimo tako, da fiksiramo in s tem premaknemo v stran (lateraliziramo) enega od dveh grlenih hrustancev. Korigiramo hrustanec, ki se slabše odmiha pri vdihu. Najpogosteje je bolj prizadeta leva stran. Lahko sta prizadeti obe strani enako, vendar se obojestranski lateralizaciji izogibamo. Enostranska lateralizacija je poseg, ki ima nižjo stopnjo zapletov kot drugi kirurški posegi in ga lahko uspešno opravljamo pri psih in mačkah.

Prognoza

Pri pacientih, ki nimajo dodatnih kliničnih znakov, je prognoza dobra. V raziskavi, kjer so izključili pse s težavami pri požiranju in nevrološkimi motnjami, je bilo leto po operaciji uspešnih 90% primerov, le 10% primerov je imelo težave. Po posegu razširitve grlene odprtine je prav tako možen pojav pljučnice zaradi vdihovanja delcev hrane. Bolj pogosto se to zgodi pri obojestranski lateralizaciji grlenih hrustancev. Paraliza grla je počasi napredujoč proces in lahko istočasno ali naknadno prizadene obe strani, pa vendarle s posegom pridobimo veliko kakovostnega časa za naše kosmate družinske člane.

Puščica kaže zoženo odprtino med hrustancema pri vdihu (paraliza grla)

Puščica kaže fiksiran v stran premaknjen (lateraliziran) grleni hrustanec po posegu

emir

kirurgija za male živali

Tržaška cesta 118, Ljubljana
www.emirkirurgija.si

+386 41 71 29 29
emir.mujagic@gmail.com